

Regionale

WGV

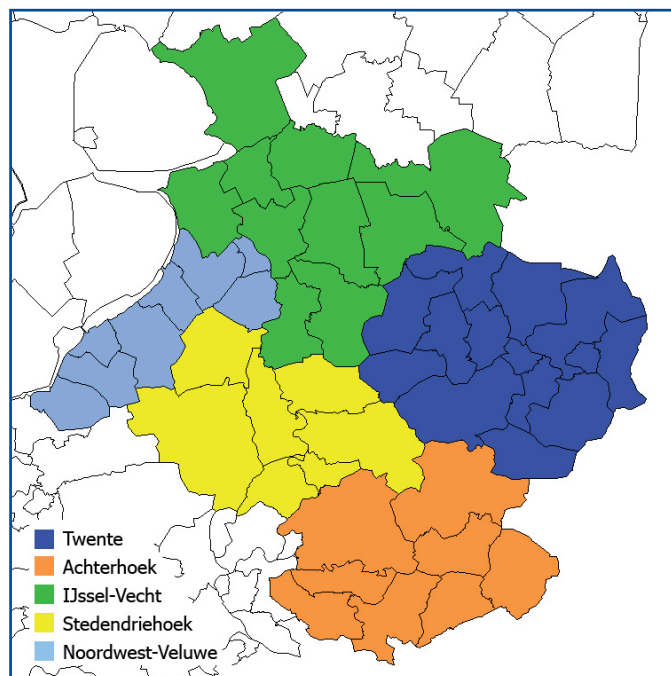
Werkgeversvereniging
Zorg en Welzijn
Oost-Nederland

Arbeidsmarktverkenning 2010 in het kort

Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn Oost Nederland is opgericht door en voor de sector zorg en welzijn. Het werkgebied van de vereniging omvat de regio's Twente, Achterhoek, IJssel-Vecht, Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe. Het gebied telt circa 1,9 miljoen inwoners. Ruim 145.000 inwoners zijn werkzaam in de sector zorg en welzijn. Van de beroepsbevolking werkt 1 op de 6 werkenden in zorg en welzijn.

De vereniging houdt zich bezig met vraagstukken op het gebied van personeelsvoorziening en het regionaal te voeren arbeidsmarktbeleid van de sector zorg en welzijn. Gezien de omvang van de sector en het grote aandeel sectorspecifiek opgeleid personeel is een actieve opstelling van werkgevers, juist op regionaal niveau, van groot belang. De vereniging heeft daarbij te maken met 2 provincies; 46 gemeenten; 5 RPA's; 11 werkpleinen; 4 Hogescholen; 7 ROC's en 30 vmbo-scholen. Niet alleen in zorg en welzijn is momenteel sprake van grote dynamiek, dit geldt ook voor het onderwijs, sociale zekerheid en openbaar bestuur.

Via een jaarlijkse arbeidsmarktverkenning worden de ontwikkelingen in het werkveld in beeld gebracht en gespiegeld aan de ontwikkelingen in de omgeving. Om recht te doen aan de verscheidenheid tussen regio's en de herkenbaarheid te vergroten is ervoor gekozen, naast een algemene rapportage op hoofdlijnen, per deelgebied een aparte rapportage uit te brengen. De (integrale) rapporten zijn te vinden op de website van de vereniging: www.wgvoost.nl.

Werkgebied van de WGV

In de voorliggende samenvatting zijn de centrale thema's die voor het gehele gebied gelden, op rij gezet.

Zorgsector en economie

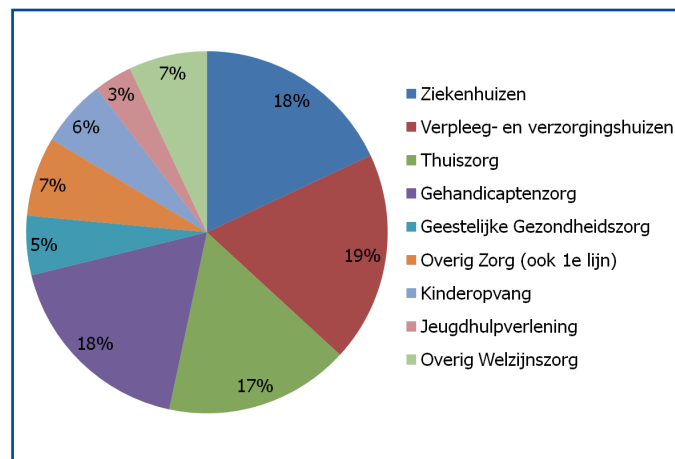
De uitgaven voor zorg en welzijn zitten al jaar en dag flink in de lift. De economische recessie leidt ertoe dat de sector extra onder vuur ligt. In mei 2010 werd een onderzoek gepresenteerd (uitgevoerd in opdracht van de Minister van VWS) waarbij werd berekend dat elke euro die in de zorgsector wordt geïnvesteerd €1,30 oplevert. Daarmee is voor het eerst duidelijk dat de zorgsector niet alleen als collectieve last, maar ook als collectief goed beschouwd moet worden. Een collectief goed, dat wordt vertaald in een toegenomen levensverwachting en verbetering van de kwaliteit van leven. Voor de economie gaat het ook om behandeling van zieke medewerkers, waardoor zij opnieuw kunnen deelnemen aan het arbeidsproces en een bijdrage kunnen leveren aan de economische groei. Daarmee is duidelijk dat economisch herstel mede beïnvloed wordt door de vraag of de samenleving in staat is verwachte knelpunten rond de toekomstige personeelsvoorziening van deze sector te adresseren.

Trends en ontwikkelingen

De ontgroening (minder jongeren) en vergrijzing (meer ouderen) gaat gestaag door. De afgelopen jaren is het gelukt de instroom in het onderwijs op peil te houden. Verwacht mag worden dat die instroom komende jaren onder druk zal komen te staan. De zorgvraag zal toenemen, ondanks het feit dat de overheid inzet op een beperking van de mate waarin aanspraak op (professionele) zorg wordt gedaan. Bij economisch herstel zal de bestaande arbeidsreserve geleidelijk weer worden ingeschakeld en zullen bedrijfstakken met een grote personeelsvraag in de knel komen. De sector zorg en welzijn zal een deel van de oplossing moeten zoeken in een betere benutting van de interne mogelijkheden (boeien en binden; vitaliteit en inzetbaarheid; flexibiliteit en mobiliteit), alsook in het vinden en toepassen van innovaties die de zelfredzaamheid van patiënten vergroten en de druk op professionele zorgverleners verminderen. Er liggen grote kansen als het gaat om het verbinden van het thema arbeidsproductiviteit met kwaliteit van zorg en kwaliteit van arbeid.

Ontwikkelingen in Oost-Nederland

In het werkgebied van de vereniging waren eind 2009 in totaal 145.231 mensen werkzaam in zorg en welzijn. Onderstaand de verdeling van de werkgelegenheid (in procenten medewerkers) over de verschillende sectoren.

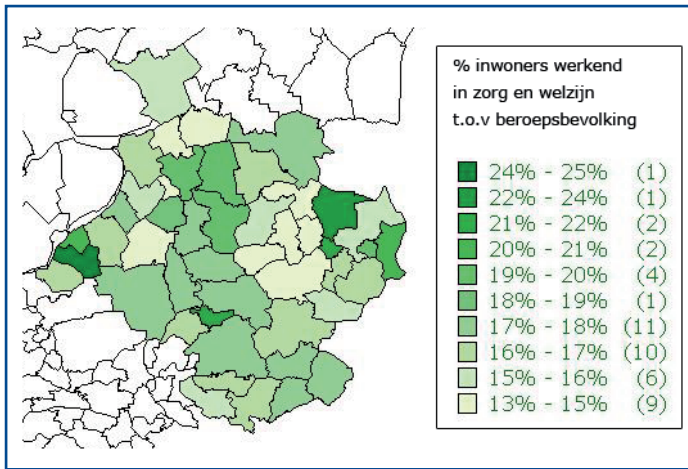

Hoewel per saldo afgelopen jaren jaarlijks nog sprake was van groei, is het groeipercentage sterk teruggelopen. De sector zorg en welzijn is niet langer de banenmotor van de Nederlandse economie.

Het belang van de sector zorg en welzijn voor de werkgelegenheid (ultimo december 2009) in de verschillende gemeenten is in het kaartje op de rechterpagina tot uitdrukking gebracht.

Werkloosheid

De werkloosheid neemt toe, vooral onder jongeren. Tegelijkertijd is het werkloosheidspercentage het hoogst onder ouderen (45+), terwijl het 'gat' tussen het opleidingsniveau van de werkzoekenden (veelal laag opgeleid) en de vraag vanuit de arbeidsmarkt (veelal MBO- en HBO-opgeleiden) toeneemt. Het aandeel langdurig werklozen groeit.

Demografie

De demografische ontwikkeling leidt tot een stijgende vraag naar zorg, die bovendien complexer wordt. Toenemende diversiteit en voortschrijdende individualisering hebben elk hun eigen effect op de behoefte aan zorg en de mate waarin een beroep gedaan wordt op professionele zorg. De zwaarte van de zorg en het aantal chronische patiënten neemt toe, ondermeer als gevolg van het feit dat ziekten zoals hartfalen, dementie en beroerte vaker zullen voorkomen en beter behandelbaar zijn.

Knelpunten

De economische crisis heeft geleid tot een zekere ontspanning op de arbeidsmarkt. Dat is ook in de sector zorg en welzijn te merken. Voor meer gespecialiseerde functies zoals IC verpleegkundige, kraamverpleegkundige, OK- of SEH-verpleegkundige is wel sprake van tekorten. Deze tekorten zijn niet snel op te lossen, omdat hiervoor extra opleidingsplaatsen moeten worden geboden. Ook op niveau 3 IG is sprake van toenemende fricties.

Het aantal werkgevers dat knelpunten ervaart om geschikt personeel te vinden neemt toe. Hoewel in absolute cijfers nog geen sprake is van tekorten, is wel sprake van een toenemende kwalitatieve 'mismatch' tussen vraag en aanbod. Dit uit zich in:

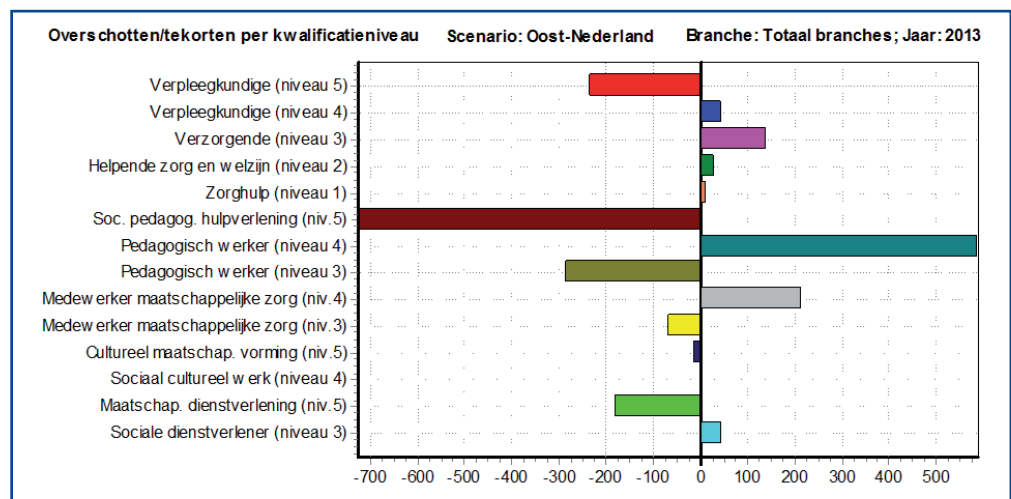
- beperkte inzetbaarheid van werkloos-werkzoekenden;
- over- of onderkwalificatie van medewerkers.

Vergrijzing

De vergrijzing van het personeelsbestand zorgt voor een daling van de inzetbaarheid (leeftijdsvrlof), terwijl er geen budgettaire ruimte is om deze uren te compenseren. Hoewel de samenleving een steeds grotere verantwoordelijkheid legt bij mantelzorgers, geldt dit ook voor medewerkers werkzaam in de sector zorg en welzijn zelf, die werk en privé moeten zien te combineren.

Overschotten en tekorten

Onderstaande kaart laat het beeld zien van een doorrekening van de verwachte overschotten en tekorten voor de verschillende kwalificatieniveaus in 2013. Voor de hele regio Oost-Nederland lijkt de arbeidsmarkt in 2013 behoorlijk in balans. Subregionale overschotten en tekorten vallen goeddeels tegen elkaar weg. Opvallend zijn de overschotten aan de kant van het sociaalagogisch werk niveau 3 en 5 en niveau 5 verpleegkundige.

De oplossing

De huidige ontspanning op de arbeidsmarkt is slechts van tijdelijke aard. Het geeft de sector iets meer tijd om beleid te ontwikkelen om de verwachte knelpunten het hoofd te bieden. Een groot deel van de oplossing voor de verwachte tekorten zal gevonden kunnen worden binnen de instellingen zelf:

- uitstel van pensionering;
- deeltijders meer uren bieden;
- de mismatch tussen beschikbare en benodigde competenties via interne scholingsprogramma's oplossen;
- slimmere en effectievere inzet van techniek en andere hulpmiddelen;
- efficiënter organiseren en uitvoeren.

Via opleiding van nieuwe beroepskrachten kan eveneens een deel van de oplossing worden gevonden (meer jongeren laten instromen in de opleidingen; opleidings- en beroepsrendement vergroten; aandacht schenken aan alternatieve instroommogelijkheden).

Meer weten?

De conclusies en aanbevelingen kunt u terugvinden in de arbeidsmarktverkenningen van Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn Oost-Nederland voor de regio's Twente, Achterhoek, IJssel-Vecht, Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe.

De aanbevelingen hebben betrekking op strategisch HRM beleid, opleidingskeuze/beroepenoriëntatie, volume-afspraken tussen onderwijsinstellingen en werkveld, arbeidsproductiviteit en innovatie, blijvende inzetbaarheid en combinatiecontracten of poolvorming. De publicaties kunt u downloaden via www.wgvoost.nl.

De vereniging beschikt over de mogelijkheid om ontwikkelingen te 'benchmarken'.

Voor vragen over de personeelsvoorziening in de sector zorg en welzijn kunt u contact opnemen met Hans Hokke of Johan Stubbe, tel: 088 255 66 50, e-mail: info@wgvoost.nl.

Colofon

Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn
Oost-Nederland

Postbus 2057
7420 AB Deventer
Tel: 088 255 66 50

info@wgvoost.nl
www.wgvoost.nl

Drukwerk: Thieme Twente

Overname van teksten
alleen na toestemming
van de WGV.

WGV

Werkgeversvereniging
Zorg en Welzijn
Oost-Nederland